

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament

Escola Montserrat Vayreda

PROJECTE

LINGÜÍSTIC

**ESCOLA MONTSERRAT VAYREDA
CURS 2018/19**

0. INTRODUCCIÓ

El Projecte Lingüístic és un document que forma part del Projecte Educatiu de Centre, i guarda coherència amb la resta de documents preceptius i amb qualsevol altre projecte que vulgui desenvolupar l'escola.

El Projecte Lingüístic de Centre és el recull organitzat de les actuacions que la nostra comunitat educativa es proposa dur a terme per a l'ensenyament i l'aprenentatge de les llengües i la comunicació.

Un dels objectius principals de la nostra tasca educadora és formar parlants plurilingües i pluriculturals, amb respecte per la diversitat lingüística i cultural existent a les aules i a la societat, partint de la llengua catalana com a eix vertebrador.

L'assoliment de la competència plena en català i castellà és la garantia que l'escola proporciona als alumnes el coneixement lingüístic, comunicatiu i literari que cal, per tenir tots les mateixes oportunitats.

L'aprenentatge d'una primera llengua estrangera (en el nostre centre, la llengua francesa) té la intenció d'augmentar la competència comunicativa de l'alumnat i ampliar les seves possibilitats culturals i professionals. Així com la introducció d'una segona llengua estrangera.

Els canvis en la composició sociolingüística del nostre país a causa de la immigració, són tinguts en compte en aquest projecte, d'acord amb la incidència que aquests vagin tenint en l'escola i en el nostre entorn. Així, tenim present les llengües d'origen del nostre alumnat, ja sigui en el propi aprenentatge lingüístic, ja sigui de manera simbòlica, com a reconeixement del patrimoni cultural que hi aporten.

L'aprenentatge de la llengua el situem en el marc de l'aprenentatge global curricular. Per tant, implica totes les àrees, des de la llengua fins als usos específics en cada matèria. La llengua ha de ser plantejada com un aprenentatge viu i funcional, que durarà tota la vida.

1. ANÀLISI DEL CONTEXT

1.1 L'Entorn

Roses és una vila costanera de l'Alt Empordà, amb una població de 19.319 habitants (dades gener 2019). Fins als anys 50 les principals ocupacions eren l'agricultura i la pesca, amb el "boom" turístic, les principals activitats econòmiques varen passar a ser del sector terciari, hostaleria i comerç. Això va motivar una gran demanda de gent per treballar en nous llocs de treball creats amb la construcció de nombrosos hotels i restaurants. Es va anar perdent la fesomia de poble de pescadors i es va anar convertint en un conglomerat de construccions molt variades dedicades a negocis de tot tipus i també a segones residències. Tot i que hi ha població autòctona, amb parla catalana, una gran part de la població de Roses són descendents d'immigrants d'altres zones de l'estat, i per tant la seva llengua vehicular és el castellà.

En els darrers vint anys hi ha hagut una nova arribada d'immigrants procedents dels països

del Magreb, famílies senceres que aporten un bon nombre de nens a la població escolar. Però el que ha fet canviar definitivament el perfil de la població de la localitat i la de l'escola ha estat la vinguda massiva de famílies d'arreu del món, a partir del canvi de mil·lenni. Un flux important de persones provinents del nord d'Àfrica, països de centre i sudamèrica, països de l'est, i també, però més minoritaris de França, degut a la seva proximitat amb la frontera, van anar incrementant les matrícules de tots els centres de Roses. En els darrers 3 anys s'ha anat reduint l'arribada d'alumnat nouvingut i, fins i tot algunes famílies han pogut tornar als seus països.

1.2 El centre

L'escola Montserrat Vayreda és de titularitat pública i depenent del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya, i inicia el seu camí el curs 2005-2006. El seu naixement té l'objectiu d'acollir l'increment de població nouvinguda a Roses.

L'escola va estar en mòduls del 2005 fins al setembre del 2017. Actualment comptem amb 408 alumnes. Dues línies en tots els cursos, excepte el P3, ja que ara la població de Roses està disminuint.

1.3 Alumnat del centre

En l'inici del centre, l'alumnat de l'Ed. Infantil i de cicle inicial era autòcton. La resta de primària era, majoritàriament, de nova incorporació al nostre sistema educatiu, amb edats i bagatge escolar ben diferents, però en un tant per cent alt compartien unes mateixes característiques: situacions de risc social, entorn desafavorit i baix nivell socioeconòmic.

El perfil dels alumnes ha anat canviant i ara ja quasi no hi ha alumnat nouvingut, però sí hi ha força alumnat procedent de famílies immigrants de primera o segona generació. La mobilitat també és escassa. Havíem arribat a tenir 21 nacionalitats, amb un 40% d'alumnes amb nacionalitat diferent a l'espanyola i un 5% d'alumnat nouvingut. Actualment sobre un total de 408 alumnes, tenim 15 nacionalitats, amb un 32'4% d'alumnes amb nacionalitat diferent a l'espanyola i un 0'98% d'alumnat nouvingut.

Pel què fa al nivell sociocultural és també molt divers i va des de les famílies que són autòctones de la població que normalment la seva llengua vehicular és el català i que les seves ocupacions solen estar lligades al sector serveis (oficis de caire administratiu tant en negocis familiars com en el sector públic o bé en empreses de construcció o immobiliari i en explotacions turístiques diverses). Els pares dels nens nouvinguts solen treballar en la construcció o bé en el sector serveis però en ocupacions de molt més baixa remuneració i amb moltes hores a la feina.

Es veuen també grans diferències culturals depenent del lloc d'origen i del nivell cultural que tenien allà. Aquestes famílies en el cercle familiar, solen parlar en la seva llengua d'origen i habitualment el seu cercle d'amistats també sol ser amb persones del seu país o de països amb cultures semblants. La llengua més usada en les relacions entre els alumnes és el castellà, i després el català. Cal pensar que, a més de les famílies amb el castellà com a llengua familiar, la majoria de famílies vingudes de fora de l'estat espanyol, han adoptat el castellà com a llengua de comunicació. En general, s'observa que el coneixement que tenen els alumnes de les 2 llengües oficials és molt bàsic, hi falta riquesa en el vocabulari i les construccions, tant a nivell oral com escrit.

1.4 Competència lingüística del professorat

Tot el professorat del centre està capacitat per exercir com a mestres de llengua catalana i llengua castellana.

Pel que fa a les llengües estrangeres, tenim 1 especialista en llengua anglesa, i 2 en llengua francesa.

1.5 Places docents amb perfil professional de l'àmbit lingüístic

L'escola té definida una plaça estructural amb perfil de Lectura i Biblioteca escolar.

2. OFERTA DE LLENGÜES ESTRANGERES

A l'escola s'imparteix com a primera llengua estrangera el francès. Aquesta decisió ha estat ratificada en diverses coordinacions entre tots els centres de Primària i Secundària de Roses, i també amb l'acord de l'Ajuntament.

La justificació es troba en la proximitat amb França, amb la procedència majoritària dels turistes a Roses, en les demandes del mercat laboral, i, evidentment, per la relació a nivell lingüístic que té el francès amb el català i el castellà.

La primera llengua estrangera s'inicia a 2n de Primària, perquè aquest nou aprenentatge arribi quan els alumnes ja tinguin ben definits i implantats els codis d'ús habitual per ells, català i castellà. La segona llengua estrangera és l'anglès i s'inicia a 4t de Primària. En queden exempts però, els alumnes amb dificultats de llenguatge i que necessiten suports en l'aprenentatge del castellà i català, buscant sempre l'acord de les famílies.

En horari extraescolar s'ofereix l'anglès des de P4 fins a 4t. en tres grups diferenciats: Ed. Infantil, Cicle Inicial i Cicle Mitjà.

També fora de l'horari escolar, i d'acord amb el conveni existent entre l'estat espanyol i el Marroc, s'ofereixen classes d'àrab de 3r a 6è per part d'un professor visitant, que també pot fer funcions de mediador o traductor per ajudar a l'escola en les entrevistes amb les famílies.

3. OBJECTIUS EN RELACIÓ A L'APRENTATGE I ÚS DE LES LLENGÜES

Objectius generals del sistema educatiu en relació a les llengües:

1. Garantir, en acabar l'educació obligatòria, el domini de les 2 llengües oficials.
2. Garantir un grau de competència suficient en una o dues llengües estrangeres.
3. Reconèixer i fer presents a les aules les llengües familiars dels alumnes d'origen estranger.
4. Capacitar els alumnes per conviure en una societat multilingüe i multicultural.
5. Reforçar el paper de la llengua catalana com a llengua vehicular del sistema educatiu i potenciar-ne l'ús per part de l'alumnat.
6. Garantir l'acollida i l'atenció lingüística de l'alumnat nouvingut, i la seva integració a l'aula ordinària.

Objectius específics del centre:

1. Desenvolupar la competència comunicativa oral i escrita en totes les llengües de l'escola per comunicar-se amb els altres, per aprendre, per expressar les opinions, etc.
2. Desenvolupar la competència en la llengua catalana i castellana com a vehicle de

comunicació parlada o escrita, per a la construcció dels coneixements, per al desenvolupament personal i l'expressió.

3. Expressar-se oralment, adequant les formes i el contingut als diferents contextos i situacions comunicatives, i mostrant una actitud respectuosa i de col·laboració.
4. Comprendre i respondre en les llengües estrangeres a les interaccions orals més habituals a l'aula.
5. Comprendre els missatges orals en llengua estrangera sobre temes relacionats amb els interessos dels alumnes i el món que ens envolta.
6. Comprendre discursos i explicacions orals i escrits que es donen en l'àmbit escolar i en el context proper.
7. Oferir models orals i escrits de tipologia diversa i amb diferents suports, relacionats amb el context de l'alumnat.
8. Fomentar una actitud de respecte i interès envers la diversitat de llengües familiars existents a l'aula.
9. Aplicar el protocol d'acollida per als alumnes nous especificat en el Projecte de Convivència.
10. Valorar la realitat multilingüe i multicultural de la societat i de l'escola com a font de riquesa personal i col·lectiva, prendre consciència de la importància del domini de llengües en un món cada cop més global i utilitzar amb progressiva autonomia tots els mitjans al seu abast, incloent-hi les TIC, per obtenir informació i per comunicar-se, evitant els estereotips lingüístics que suposen judicis de valor i prejudicis classistes, racistes o sexistes.
11. Produir textos de diferent tipologia i amb diferents suports, relacionats amb el context social i cultural, amb adequació, coherència, cohesió i correcció lingüística, segons l'edat.
12. Reflexionar sobre la llengua i les normes de l'ús lingüístic, a partir de situacions de comunicació reflexiva, per escriure i parlar de forma adequada, coherent i correcta i per comprendre textos orals i escrits.
13. Utilitzar la lectura com a font de plaer i enriquiment personal i apropar-se a obres de la tradició literària.

4. CRITERIS METODOLÒGICS I ORGANITZATIUS PER A L'APRENTATGE DE LES LLENGÜES

Per aconseguir els objectius establerts, el centre ha pres diverses decisions a nivell de metodologia i organització que tenen uns eixos bàsics: buscar la funcionalitat de la llengua, partir sempre del més proper als alumnes, dedicar una especial atenció al treball de llengua oral. Utilitzar tota mena de recursos materials, informàtics i audiovisuals.

D'altra banda, com que considerem que la competència comunicativa no és exclusivament un afer de les àrees lingüístiques, totes les àrees col·laboren en el desenvolupament de les capacitats comunicatives dels alumnes.

Concretant les actuacions en els diferents blocs:

1) Foment del Pla Lector:

- Incorporació de diferents tipologies de lectura a les sessions de lectura diàries.
- Recomanacions lectores dels alumnes.

- Promoció d'activitats de lectura a la pàgina web.
- Realització d'activitats compartides amb la biblioteca municipal.

2) Foment de la comprensió lectora:

- Realització de diversos tallers de lectura per treballar estratègies de comprensió.
- Aplicació de les estratègies de comprensió a totes les àrees.

3) Foment de l'expressió escrita:

- Sistematització a l'horari setmanal d'una hora d'expressió escrita.
- Treball de l'expressió escrita en grups reduïts a cada nivell.

4) Foment de l'expressió oral:

- Sistematització a l'horari setmanal de 1/2 hora d'expressió oral en grups reduïts.
- Treball de l'expressió oral en altres àrees, com per exemple, a l'Ed. en valors i tutoria.
- Realització d'activitats més específiques com les rutines diàries, explicació de vivències personals.
- Apliació d'estratègies, normes i correccions per a una correcta expressió oral a totes les àrees.

5) Els llibres de lectura, tant els assignats a cada curs, com els que s'utilitzen de les biblioteques d'escola o municipal, són en les 2 llengües oficials.

6) A la biblioteca de l'escola hi ha un apartat de llibres en les 2 llengües estrangeres que es treballen al centre.

7) Dins de la campanya de Teatre escolar, a 6è els alumnes assisteixen a una funció d'una obra en francès.

5. RECURSOS I ACCIONS COMPLEMENTÀRIES

El centre no disposa d'aula d'acollida per als alumnes nouvinguts, va ser suprimida quan es va reduir el nombre d'alumnat nouvingut.

Quan arriba un alumne al centre en l'etapa primària que no parla cap de les dues llengües oficials, se li apliquen altres mesures de suport. Per exemple: companys-guia, suports en petit grup o individual, material específic,...

Les estratègies a seguir estan definides al Pla d'Acollida del centre.

6. COMUNICACIÓ INTERNA I RELACIÓ AMB L'ENTORN

La llengua vehicular del centre és la llengua catalana i s'utilitza com a llengua d'aprenentatge i de comunicació habitual entre docents i alumnes i amb les famílies.

En les activitats d'aprenentatge de llengua castellana, francesa o anglesa, seran aquestes llengües les vehiculars a l'aula. En les comunicacions del centre, els mestres s'adapten a les necessitats lingüístiques de les famílies, sempre que és possible. En cas contrari s'utilitzen mediadors o traductors.

En el cas de les reunions d'inici de curs amb les famílies, la llengua habitual és el català. Per aquelles famílies que no entenguin la llengua vehicular de l'escola, es poden programar entrevistes individuals per comunicar totes les informacions en el seu idioma, sigui directament amb el mestre, o a través de traductors. En les activitats extraescolars i en el servei de menjador la llengua vehicular és el català. Excepte en les activitats que tenen a veure amb l'aprenentatge de llengües estrangeres, en les quals la llengua vehicular és la d'aprenentatge.

7. QUALIFICACIÓ PROFESSIONAL DELS DOCENTS

Tots els mestres del centre estan capacitats per impartir classes en català i en castellà.

L'escola disposa de 2 especialistes en llengua francesa, i un en llengua anglesa.

Tenim definit un lloc de treball amb el perfil de Lectura i Biblioteca escolar, que ocupa una mestra amb l'objectiu d'organitzar la biblioteca del centre i convertir-la en un eix de dinamització de la lectura a l'escola. L'escola no ha disposat de biblioteca fins a ocupar l'edifici actual, el curs 2017/18.

L'equip directiu facilita que els docents puguin participar en programes de formació promociats pel Departament d'Educació per conèixer i aplicar metodologies enfocades al desenvolupament de la competència lingüística de l'alumnat. Els mestres han rebut formació pels Tallers de lectura, també del programa Ara escric, l'Impuls a la Lectura, i altres que contribueixen a les bones practiques.

8. DIFUSIÓ DEL PROJECTE LINGÜÍSTIC DE CENTRE

El Projecte Lingüístic es dona a conèixer als diferents sectors de la comunitat educativa i es publica a la pàgina web com la resta de documents prescriptius perquè tothom el pugui consultar. El Pla d'Acollida pels mestres que són destinats al centre també inclou el Projecte Lingüístic, i en les coordinacions de nivell i cicle es garanteix la línia de treball marcada en el Projecte.

Document aprovat pel Consell Escolar del Centre en data 19 de febrer de 2019